Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/2620

2024 10 4

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2024/2620

2024 m. liepos 30 d.

kuriuo papildant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB nustatomi kriterijai, iš kurių sprendžiama, ar šiltnamio efektą sukeliančios dujos yra nuolat chemiškai surištos produkte

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, nustatančią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje ir iš dalies keičiančią Tarybos direktyvą 96/61/EB ([1]), ypač į jos 12 straipsnio 3b dalies antrą pastraipą,

kadangi:

(1) Direktyva 2003/87/EB buvo iš dalies pakeista Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/959 ([2]), siekiant ją suderinti su Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1119 ([3]), kuriuo nustatytas tikslas iki 2030 m. grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m.;

(2) turėtų būti nustatyti kriterijai ir reikalavimai, kad būtų galima nuspręsti, ar šiltnamio efektą sukeliančios dujos yra nuolat chemiškai surištos produkte;

(3) dabartiniai surinkimo ir naudojimo procesai, kuriais užtikrinamas nuolatinis saugojimas, taikomi tik išmetamam CO_2, nes nuolatinio saugojimo nereikia siekiant sumažinti išmetamą kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, pavyzdžiui, CH_4 arba N_2O, kiekį. Kadangi CO_2 naudojimo proceso metu vyksta cheminės reakcijos, dėl kurių CO_2 molekulė gali būti transformuojama, turėtų būti atsižvelgiama ir į tuos anglies atomus, kurie tapo chemiškai surišti;

(4) būtina užtikrinti, kad išmetamo CO_2 nuolatinis surišimas produkte būtų klimatui panašiai naudingas kaip geologinis anglies dioksido saugojimas, ir atsižvelgti į įvairias šių skirtingų metodų ypatybes. Todėl CO_2 chemiškai surištas produkte turėtų likti ilgam laikui – bent kelis šimtmečius arba ilgiau, atsižvelgiant į atitinkamo produkto chemines jungtis, įprastą jo naudojimą ir tikėtiną jo sutvarkymą gyvavimo ciklo pabaigoje;

(5) produktų, kuriems gaminti panaudotas surinktas CO_2, įprasto naudojimo ir gyvavimo ciklo pabaigos scenarijai skiriasi, todėl tikimybė, kad į produkto sudėtį integruota anglis pateks į aplinką, yra nevienoda. CO_2 patekti į aplinką gali dėl degimo, kuris yra neatsiejama produkto, pavyzdžiui, sintetinių degalų, vartojimo dalis, arba dėl produkto šalinimo, pavyzdžiui, deginant atliekas. Siekiant užtikrinti, kad produkte saugoma anglis liktų nuolat chemiškai surišta ir į atmosferą nepatektų mažiausiai kelis šimtmečius, CO_2 turėtų būti surištas produktuose, kurie įprastai naudojami yra ilgaamžiai, o gyvavimo ciklo pabaigoje yra šalinami kitaip nei juos sudeginant, nes degdami jie saugotą anglį išleistų į atmosferą;

([1]) 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB, (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

([2]) 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/959, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, ir Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo, (OL L 130, 2023 5 16, p. 134).

([3]) 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999, (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

(6) mineraliniams karbonatams, pavyzdžiui, kalcio karbonatui arba magnio karbonatui, dėl jų cheminių savybių būdingi stiprūs cheminiai ryšiai, todėl galima laikyti, kad anglis tuose karbonatuose, jeigu jų nepaveikia aukšta temperatūra arba stipriosios rūgštys, yra nuolat chemiškai surišta. Todėl, CO_2 mineralizuojant, anglis karbonatinėse uolienose būtų sulaikoma ypač ilgai ir įprastomis sąlygomis nepatektų į atmosferą ([4]).

(7) sąlygos atliekų deginimo įrenginiuose yra tinkamos, kad prasidėtų dekarbonizavimo reakcija. Todėl, jei CO_2 surinktas ir panaudotas produktuose, kurių tvarkomų gyvavimo ciklo pabaigoje daug sudeginama, toks CO_2 neturėtų būti laikomas nuolat chemiškai surištu;

(8) statybos produktams naudojami produktai iš mineralinių karbonatų, pavyzdžiui, užpildai, cementas, betonas, plytos arba plytelės, yra ilgaamžiai ir lieka naudingi dešimtmečiais ar net šimtmečiais. Savo gyvavimo ciklo pabaigoje tokie produktai pagal Europos atliekų sąrašą ([5]) priskiriami prie statybos ir griovimo atliekų. Naujausiais Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro vertinimo duomenimis ([6]), Sąjungoje gyvavimo ciklo pabaigoje statybos ir griovimo atliekų mineralinė frakcija sutvarkoma vidutiniškai taip: 79 % perdirbama, 10 % panaudojama užpildymui atliekomis ir 11 % išvežama į sąvartynus. Todėl CO_2, surinktas ir panaudotas statybos produktuose naudojamiems mineraliniams karbonatams pagaminti, turėtų būti laikomas nuolat chemiškai surištu produkte.

(9) produktų, laikomų atitinkančiais Direktyvos 2003/87/EB 12 straipsnio 3b dalyje nustatytus kriterijus, sąrašas turėtų būti peržiūrimas ir prireikus atitinkamai atnaujinamas atsižvelgiant į nuolatinio CO_2 saugojimo produktuose srities technologijų plėtrą ir inovacijas, tobulinamą stebėjimo, ataskaitų teikimo ir tikrinimo tvarką, kuria garantuojamas tokio saugojimo nuolatinumas, taip pat į šio reglamento įgyvendinimo patirtį,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomi reikalavimai, kuriais remiantis sprendžiama, ar CO_2 yra nuolat chemiškai surištas produkte.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) surinkimas – technologinis procesas arba procedūra, būtini vykdant veiklą, kuriai taikoma Direktyva 2003/87/EB, kad išmetamas CO_2 būtų surinktas ir prireikus apdorotas arba išgrynintas prieš naudojimą;

2) naudojimas – technologinis procesas arba metodas, kuriuos taikant surinktas CO_2 panaudojamas kaip žaliava produktams gaminti;

([4]) IPCC, 2005 m. *Special Report on Carbon Dioxide Capture and Storage* (Specialioji CO_2 surinkimo ir saugojimo ataskaita) [Metz, B, Davidson, O., de Coninck, H. C., Loos, M., ir Meyer, L. A. (red.)]. Parengė Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos III darbo grupė, Kembridžas ir Niujorkas. *Cambridge University Press*.

([5]) 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimas 2014/955/ES, kuriuo iš dalies keičiamos Sprendimo 2000/532/EB nuostatos dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB, OL L 370, 2014 12 30, p. 44.

([6]) Cristobal Garcia, J., Caro, D., Foster, G., Pristera, G., Gallo, F. ir Tonini, D. *Techno-economic and environmental assessment of construction and demolition waste management in the European Union* (Techninis ekonominis ir aplinkosauginis statybos ir griovimo atliekų valdymo Europos Sąjungoje vertinimas), Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2024 m., DOI: 10.2760/721895, JRC135470.

3) chemiškai surištas – chemiškai taip transformuotas (CO_2), kad negali daryti įtakos visuotiniam atšilimui, nes anglies atomas chemiškai sujungtas stipriomis jungtimis;

4) produktai – gaminiai arba medžiagos, įskaitant jų tarpinius ir išvestinius produktus, kuriuose chemiškai surištas CO_2 arba iš CO_2 gauti anglies atomai;

5) statybos produktas – rinkai pateikiamas forminis arba beformis fizinis statybinis komponentas, kuris visam laikui liks statinio arba jo dalies konstrukcijoje;

6) įprastas naudojimas – būdas, kuriuo produktą, kaip tikimasi atsižvelgiant į jo savybes, naudos galutinis naudotojas;

7) įprasta veikla pasibaigus produkto gyvavimo ciklui – dažniausiai naudojamas būdas galutinio naudotojo pagal aktualią atliekų tvarkymo tvarką ir galiojančius teisės aktus pašalintam produktui sutvarkyti.

3 straipsnis

Nuolatinio surinkimo ir panaudojimo produktuose kriterijai

1. CO_2 laikomas nuolat chemiškai surištu produkte, jei tenkinami visi šie kriterijai:

a) CO_2 produkte chemiškai surištas vykstant aktyviam ir valdomam naudojimo procesui, todėl galima išmatuoti ir nustatyti, kiek CO_{2e} produkte surišta vykstant tam naudojimo procesui, neįskaičiuojant anglies, buvusios medžiagoje iki naudojimo proceso pradžios arba savaime sugertos iš atmosferos arba kitų šaltinių po naudojimo proceso, ir

b) CO_2 lieka nuolat chemiškai surištas produkte, todėl produkto įprasto naudojimo sąlygomis, įskaitant įprastą veiklą pasibaigus produkto gyvavimo ciklui, nepatenka į atmosferą bent kelis šimtmečius. Jei produktų įprasto naudojimo ir gyvavimo ciklo pabaigos scenarijai skiriasi, ši pastraipa turi būti taikoma atsižvelgiant į visus tokius scenarijus. Jei produktai įprasto naudojimo sąlygomis, įskaitant įprastą veiklą pasibaigus produkto gyvavimo ciklui, gali būti deginami, pavyzdžiui, su atliekomis, aukštoje temperatūroje, nelaikoma, kad CO_2 tuose produktuose lieka nuolat chemiškai surištas.

2. 1 dalies reikalavimus atitinkantys produktai išvardyti priede.

4 straipsnis

Peržiūros procesas

1. Remdamasi nuolatinio CO_2 saugojimo produktuose srities technologijų plėtra ir inovacijomis, tobulinama stebėjimo, ataskaitų teikimo ir tikrinimo tvarka, kuria garantuojamas tokio saugojimo nuolatinumas, taip pat šio reglamento įgyvendinimo patirtimi, Komisija peržiūri priede išvardytus produktus ir prireikus priedą atnaujina.

2. Taikydama 1 dalį, Komisija atsižvelgia į kompetentingų instituciją pateiktus prašymus atnaujinti priede pateiktą produktų sąrašą, jei tie prašymai tinkamai pagristi atitikties 3 straipsnio 1 dalies kriterijams įrodymais.

3. Priede išvardytų produktų peržiūros rezultatai ir aktualūs dokumentai skelbiami viešai.

5 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2024 m. liepos 30 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

PRIEDAS

PRODUKTAI, KURIUOSE CO_2 LAIKOMAS NUOLAT CHEMIŠKAI SURIŠTAS

Mineraliniai karbonatai, naudojami šiuose statybos produktuose:

a) karbonizuotuosiuose užpilduose, kurie nesurišti arba surišti naudojami mineraliniuose statybos produktuose;

b) cemento, kalkių arba kitų statybos produktuose naudojamų hidraulinių rišiklių karbonizuotosiose sudedamosiose dalyse;

c) karbonizuotajame betone, įskaitant gamyklinius blokus, kelio dangą arba akytąjį betoną;

d) karbonizuotosiose plytose, plytelėse arba kituose mūro gaminiuose.